

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਪ੍ਰੋਰਨਾ ਚੰਦ ਪੀਡਿਟ ਜੇ.

ਰਾਣੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੰਵਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1572

23 ਮਈ 1969

ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ੋਪਸ਼ਨ ਆਫ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ (1957 ਦਾ 1) — ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1)- ਜਗੀਰ — ਦਾ ਅਰਥ — ਮਿਤਕ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ — ਅਜਿਹਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ — ਕੀ ਜਗੀਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ੋਪਸ਼ਨ ਆਫ ਜਗੀਰਜ਼ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਤੋਂ (ਡੀ) ਵਿੱਚ, ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੰਜਾਬ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਜਗੀਰਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਵਿੱਚ, ਜਗੀਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਧਾਰਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਗੀਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੇ ਧਾਰਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗੀਰਦਾਰ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। (ਪਰਾ ੭)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ, - ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਜਾਗੀਰ ਹਿੱਤ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ 11 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ: 350/JN/66/105 ਰਾਹੀਂ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਤੱਕ ਆਸ਼ਰਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਜਗੀਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਇਆਂ ਸਮੇਤ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 'BV'B.2' ਅਤੇ 'B' ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਫਾਰਮ 'ਬੀ ਪ੍ਰੈਪ' ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। 3' ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਐਡਜਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰਕਮਾਂ **5** ਅਗਸਤ, **1958** ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-
ਰਖਾਅ ਵਜੋਂ ਬਕਾਇਆ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ **1** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ **3,000** ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ^{ਭਾਵ ਸ਼ਾਇਦ} **1957** ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਐਡਜਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, **5** ਅਗਸਤ, **1958** ਤੋਂ, ਅਤੇ

Rani Joginder Pal Kanwar, etc. v. The State of Punjab, etc.,

ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ 5 ਅਗਸਤ, 1958 ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਨਾ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਾਈਪੀ ਜੀ ਅੰਪੀ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ **PS M ANN**, ਇੱਕ **D ਵੋਕੇਟ -G ENERAL (P UNJAB)** ਅਤੇ **CJS B** ਇੰਦਰਾ, ਇੱਕ **D ਵੋਕੇਟ -G ENERAL (H ARYANA)** ਲਈ ਇੱਕ ਵਕੀਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਪੀ ਅੰਡਿਤ, ਜੇ.-ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਵੰਜ ਸਾਰਣੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਈ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ

= ਰਾਣੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੰਵਰ (ਵਿਧਵਾ) (ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 1)।

= ਸਰਦਾਮੀ ਹਰਚੰਦ ਕੌਰ (ਵਿਧਵਾ) (ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2)।

= ਬੀਬੀ ਸ਼ੁਭਸ਼ੇਰ ਕੰਵਰ (ਪੁੱਤਰੀ) (ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ: 3)।

ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ (5 ਅਗਸਤ 1956 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ)।

ਭਾਈ ਕਿਸ਼ਨ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ

(2) ਥੀਊਡੀਸਪਿਊਟ ਇੱਕ ਜਾਗੀਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਜਗੀਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਗੀਰ ਪਟਿਆਲਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸੰਗਰੂਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਕਮਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ। 50,892 ਸਾਲਾਨਾ ਪੰਜਾਬ ਜਾਗੀਰ ਐਕਟ 1941 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1941 ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਜਾਗੀਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਨ। 1941 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝੇ ਜਾਗੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੇ। ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੇ ਧਾਰਕ। ਭਾਈ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। 500-500 ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਰੁ. 100, ਜਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ, ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ। ਭਾਈ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜਿਉਂਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰੀਜ਼ਮਪਸ਼ਨ ਆਫ ਜਾਗੀਰਜ਼ ਐਕਟ, 1957 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1957 ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ 14 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। 1957 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਅਨੁਦਾਨ, ਬੰਦੋਬਸਤ, ਸਨਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਧਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ 4 ਅਗਸਤ, 1914 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬੁਝਿਆ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

(3) ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ 5 ਅਗਸਤ, 1958 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 10 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਨੂੰ, ਭਾਈ ਕਿਸ਼ਨ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਜਾਗੀਰ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। 1957 ਐਕਟ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਨੂੰ,

ਅਰਜ਼ੀ ਕੈਂਟ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਗੀਰ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 11 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ, ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ, ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕਰਨਾਲ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਭਾਈ ਕਿਸ਼ਨ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰ (ਜਗੀਰ ਦਾ ਧਾਰਕ) ਨਹੀਂ ਸੀ। 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਗੀਰ 5 ਅਗਸਤ, 1958 ਤੱਕ ਹੀ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਧਾਰਕ ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਗੀਰ ਬੁਝ ਕੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਗੀਰ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਧਾਰਕਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਭਾਈ ਕਿਸ਼ਨ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ, 1966 ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਗਸਤ, 1967 ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 11 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

(4) ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਈ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਭੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। 13,200 ਸਾਲਾਨਾ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ। 37,692 ਰੁਪਏ ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 5 ਅਗਸਤ 1958 ਨੂੰ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਜਗੀਰ ਦੀ ਰਕਮ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਰਕਮ। ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੀ ਜਗੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਧਾਰਕ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ 1957 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗੀਰਦਾਰ ਵੀ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਗਲਤ ਸੀ।

(5) ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ £ ਅਰਨੌਲੀ ਲਿਜ਼ਾਰੀਰ ਵਾਸਰਲੀ ਮਿਲਿਟ ਜਗੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 4 ਅਗਸਤ, 1914 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1957 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਜਗੀਰਦਾਰ ਨੇ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਯਾਨੀ 14 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬੁਝਾਇਆ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ 14 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ 5 ਅਗਸਤ, 1958 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜਗੀਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬੁਝ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਜਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਗੀਰ ਇਕ ਹਸਤੀ ਸੀ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਚਾਰਜ ਸੀ। ਜੇ ਜਾਗੀਰ ਆਪ ਹੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਬੋਝ ਵੀ ਨਾਲ ਜਾਣਗੇ। 1941 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵੰਸ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣਾ ਸੀ। 1941 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਜਾਗੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ (ਜੋ ਕੋਈ ਹੈ) ਅਤੇ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੇ ਧਾਰਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ (ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ। ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਈ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜਗੀਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। 1957 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, 4

Rani Joginder Pal Kanwar, etc. v. The State of Punjab, etc.,

ਅਗਸਤ, 1957 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 14 ਨਵੰਬਰ, 1957 (1957 ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ) ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬੁਝਾਇਆ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। 1957 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਗੀਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੌਜੀ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਗੀਰਦਾਰ, 15 ਮਈ, 1961 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਜਾਗੀਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਾਗੀਰ ਨੂੰ ਬੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਕਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਜਾਂ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸੀ। 1957 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲਾ ਭਾਗ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਐਕਟ, 1941 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਨੇ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜਾਗੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਾਗੀਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਧਾਰਕ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ (6) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਰਕਮ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰੇਗਾ। ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ।

(6) ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਗੀਰ ਲਈ ਆਈ.ਓ. ਰਾਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜੋ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਮੋਲੀ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ 5 ਅਗਸਤ, 1958 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਕਤ ਜਾਗੀਰ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ: ਉਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਕੋਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਤਾਂ ਹੀ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਇਸ ਦੀ 'ਜਾਗੀਰ' ਸੀ। ਜਾਗੀਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 1957 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 5 ਅਗਸਤ, 1958 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਜਾਗੀਰ) ਬੁਝ ਗਈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ (1) “ਜਾਗੀਰ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-

- ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ; ਜਾਂ
- ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ
- ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਧਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜੋ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਸਮੇਤ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ; ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਆਈਐਸ-ਸਤਲੁਜ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- (i) **15** ਅਗਸਤ, **1947** ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪੀੜਤਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ (ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ) ; ਜਾਂ
- (ii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ **366** ਦੀ ਧਾਰਾ **(17)** ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਨਸ਼ਨ; ਜਾਂ
- (iii) ਕੋਈ ਫੌਜੀ ਜਗੀਰ; ਜਾਂ
- (iv) ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ;”,

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਲੀਅਰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ **2(1)** ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ (ੳ) ਤੋਂ (ੳੀ) ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਰਫੋਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, **1941** ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **8** ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਜਗੀਰਦਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਧਾਰਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ 'ਜਗੀਰ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ' ਵਿੱਚੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜਗੀਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਜਗੀਰਦਾਰ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੇ ਧਾਰਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗੀਰਦਾਰ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। **1957** ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **5** ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਧਾਰਕ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਹ ਭਾਗ ਜਗੀਰ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(8) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(9) ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ, ਯਾਨੀ **1** ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।, **1959**, ਭਾਈ ਸੁਭ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ **5** ਅਗਸਤ, **1958** ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਜੰਗ ਸਿੰਘ (**1**) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ /

(10) ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(11) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ **5** ਅਗਸਤ, **1958** ਤੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ **com** ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(12) ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਲਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Rani Joginder Pal Kanwar, etc. v. The State of Punjab, etc.,

(13) ਐਤ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪ-ਟੂ-ਡੇਟ ਈ.

ਦਾ ਐਲਪੀਏ 121 6 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1969

ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, 1957 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(3) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ।

(14) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 11 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਅਰਨੌਲੀ ਜਗੀਰ ਨੂੰ 5 ਅਗਸਤ, 1958 ਤੋਂ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

(15) ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿਆਂਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਆਰ. ਐਨ. ਐਮ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਜੇ.

GENL. ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ (ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਪਹਿਲਾ ਗ੍ਰੇਡ), ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2333

26 ਮਈ 1969

ਪੇਪਰਸ ਟੈਨੈਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XIII)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2(m) ਅਤੇ 26— ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVI)- ਸੈਕਸ਼ਨ 4(10)- ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸਰਚਾਰਜ) ਐਕਟ (1954 ਦਾ XXXVI)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2— ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸਪੈਸ਼ਲ ਚਾਰਜਿਜ਼) ਐਕਟ (1958 ਦਾ VI)— ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਏ)- ਸਬਦ* ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ" ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ— ਕੀ ਸਰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ — ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ— ਕੀ ਅਜਿਹੇ

ਸਰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1953 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(m) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ “ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਅਧੀਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸਰਚਾਰਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ / ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸਰਚਾਰਜ) ਐਕਟ, 1954 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ (ਸਪੈਸ਼ਲ ਚਾਰਜਜ਼) ਐਕਟ, 1958, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1887 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1954 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰੇਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਦਸ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ